

קה:

שני דיני פרק שלשה עשר כתובות

מסורת הש"ס

על מושפטי
גר מצוה

לה א מיי פייט מכל
לשות הל"ר ספג
עשין מה ולפיון פה טשיט
לד"ס פ"י ק"ב ספ"י א'
לו ב מיי פייט מכל
טוין וטען הלכה אז
תגן עשין נה עור שיע
ל"ג ד מיי ספג ספג י'
טשיט עס ספג י'
ובתה"ה:

הגהות מהר"ב
דנשבורג

א נב' הם נמי אית
לוי הלאה כהני' הלאה
לפ"ה ל"ה ל"ה
לשנה יתירה הוא וירין
במחוקי מירון זה לא
זמן וכן נראה מפרש"י
כאן שכן מה שפ"י זכר
לשנה ראשית ל"ה נהם
לא לשנה אחרת מהם נהם
וכי ע"כ וית' כן שמי
לשנות נלשנה קמה לא
השיג הלאה כהני' הלאה
לשנה נראה פ"י כהני'
השיג הלאה: ב' ש"י
ד"ה ופ"ה לו את הרגל
ד"ה ופ"ה שמינה מלה אחי
ברגל על ען וי' פ"ה:
וכי בשעת הקולות:

תוספות ר"ד

בת"נ אדמון אומר כי
שפת הוריה בניו מרובין
בזמן שהנכסים מרובין
הבנים ירשו והבנות יורו
וכיון שהנכסים מרובין
הבנות נוטות והבנים
ישאלו על הפתחים אדמון
אומר בשביל שיש זכר
הפסדתי א"ר רואה אני
את דברי אדמון מ"א ה"ו
הנכסים מרובין כשיעור
שואמר אין כח לבנות
לומר הרי אני מרביץ
לעצמנו ממונות עד שבעור
והוא יורה לם לאל כל
הנכסים עומדים בחזקת
הבנים ושואלים ונחמין
ומתעסקין בהן ואין לבנות
עליהן אלא ממונות ודבר
יוס ביזום וכך משמע
הבנים ירשו כלומר הרי
כל הנכסים בחזקת הבנים
ואם היו הנכסים מרובים
מה שישעור נוטלין הבנות
ממונות לעצמן עד שיכבדו
והוא יבא לבנים ואח"כ
ישאלו על הפתחים ובעי'
כפי מי שבה ובהן הן
מרובין אבר בר ורורה
אמר שמואל בר כהנא
מהן אלו ואלו עד שיכבדו.
איתמר נמי כי אתא רבין
אמר ר' יוחנן ואמר לה
אמר רבה בר בר חנה
אין יוחנן כל שיינו מהן
אלו ואלו עד שיכבדו הן
הן מרובין ואין מועטין
ותמחמיקו ואי ליכא בר
שינוי מהן אלו ואלו עד
לכלהו אבר רבא מציצין
לחן ממונת לבנות עד
שיכבדו והואר לבנים:
א"ר אדמון לקמן כל
מקום שאמר ר"ג רואה
אני את דברי אדמון הלכה
כמורה כאן אין הלכה
כמורה רבפי' שם שפת
אזלא כל סגי'א דשפתא
ברבון וכלהו אמוראי
הטוען את חבריו כד' יין
וכד' שמן והורה לו בקנינים אדמון אומר דואיל הורה במקצת הטענה ישבע

אדמון אומר וכי בשביל שאני
לקמן כל מקום שאמר רבן
דברי אדמון הלכה כמותו ומהוא
אלמלא דהכי היו עיקר מ"מ אומר ר"ת
דהא טויגא דגמרא דלא כותימה
לעיל כפרק נערה (דף מג. וס)
אמר ר' רבי אבי א"ר יוחנן עשו
אלמנה אלל הנח כמה אלל אחין
בנכסים מועטים אלמלא סתם דבריו
כרבי ועוד דלעיל א' הנישא (דף
קג.) אמרי' יתומים שקדמו ומכרו
בנכסים מועטים מה שמכרו מכרו
וסתמא דהש"ס כרבינן גריס מי שמה
(ג"כ דף קל"ט:) ואומר ר"ת דהיינו
טעמא דאדמון לאו לאפלוגי אלמלא
דמכמים אתא אלל מתמה בעלמא
הוא ור"ג נמי דאמר כהיא רואה
אני את דברי אדמון לאו משום פסק
דין אלל משום שיש ודאי לתמוה:
אמר רבא דעסיק באורייתא ירית.

בתמינה מקשים מאי קמתמה
רבא לוי' דאלמר נערה לעיל כפרק
נערה (דף מג. וס) מזה לזון את
הבנות וק"ו לבנים דעוסקין בתורה
ואר"ת דלא דמי לעיל גבי מזה יש
מזה לזון הבנים יותר מן הבנות אלל
הלא שנת האב וירושלן קא שקלי
מן המורה קא מתמה רבא אמלימה
דאדמון דקא בעי למימר דשעוסק
בתורה יטול ירושה ואם לא יעסק
לא יעלנה וי"מ דהכא מיירי בבנים
גדולים ולהכי פריך מאן דעסיק כו'
אלל לעיל מזה לזון את הבנים בבנים
קטנים מיירי משום דכולם עומדים
לעסק בתורה קאמר ק"ו לבנים
ולהכי לא פריך מאן דעסיק דכולם
הן עומדים לעסק בתורה:

שמע מינה שדרבנן טענו הטיין
ושעורים וכו'. תימה מאי
פריך לר"ג מדרבנן והלא איכא אדמון
דקאי כותימה וכו' תימא משום דרביס
יניהו דלרבה אית לן למימר כאלדמון
דלמלא כותימה ואומר רבי דמכילהו
פריך דמשמע דאדמון מדה מטיין
ושעורים דמיפטר מדלא נקט מטיין
ושעורים אלל נקט כד' שויין (שמן)
דכרימון בקליפתו דמי כדנעי למימר
לקמן רב שימי בר אשי שאינו יודע
הגמרא אמאי הו' נקט האי ליטנא
דכדי שמן ומיכו לאחר שדע דאיכא
לאפלוגיניהו כיש בלשון הזה לשון
קנקנים פריך איפכא נימא מיהו
תיובתא דרב חייא בר אבא ואפילו
הכי משני נעשה כמי שטענו רימון
בקליפתו: א' הכי ט"ב דאדמון.
תימה מאי קא קשיא ליה הא אשכחן
ר"ג דאית ליה האי סברא דמיחייב
בטען לו מטיין והורה לו בשעורים
דמתן כפ' שבעת הדיינין ושעיות לח:

כיסופא מי לית ליה (א) ה'תם נמי אית ליה
הנאה בההיא הנאה דמיכסיף מיניה: מתני'
אדמון אומר שבעה ז'מי שמת והניח בנים
ובנות בזמן שהנכסים מרובין הבנים יורשים
והבנות נוטות ובנכסים מועטים הבנות יורו
והבנים יחזרו על הפתחים אדמון אומר
בשביל שאני זכר הפסדתי אומר רבן גמליאל
רואה אני את דברי אדמון: גב' מאי קאמר
אמר אביי ה"ק בשביל שאני זכר וראוי
לעסק בתורה הפסדתי אומר רבא מאן
דעסיק בתורה הוא דירית מאן דלא עסיק
בתורה לא ירית אלא אומר רבא הכי קאמר
בשביל שאני זכר וראוי לירש בנכסים מרובין
הפסדתי בנכסים מועטים: מתני' ה'הטוען
את חבריו כד' שמן והורה בקנקנים אדמון
אומר הוואיל הורה במקצת הטענה ישבע
והכ"א אין הוראת מקצת ממיין הטענה אומר
רבן גמליאל רואה אני את דברי אדמון:
גב' שמע מינה לרבנן טענו הטיין ושעורין
והורה בשעורין פטור לימא תהוי תיובתא
דרב נחמן אומר שמואל ד"א ר נחמן אומר
שמואל לטענו הטיין ושעורים והורה לו באחד
מהן חייב אומר רב יהודה אומר רב בטוענו
מדה אי הכי מ"ט דאדמון אלא אומר רבא
דכולי' עלמא יהיבא דאמר ליה מלא עשרה
כדי שמן יש לי בבורך שמן קמעין ליה קנקנים
לא קמעין ליה עשרה כדי שמן מלאים יש
לי אצלך שמן וקנקנים קמעין ליה כי פליגי
היבא דאמר ליה עשרה כדי שמן יש לי
אצלך אדמון אומר יש בלשון הזה לשון
קנקנים ורבנן סברי ר'אין בלשון הזה לשון
קנקנים אלא טעמא דאין בלשון הזה לשון
קנקנים הא יש בלשון הזה לשון קנקנים חייב
לימא תהוי תיובתא דר' חייא בר אבא ד"א ר'
חייא בר אבא טענו הטיין ושעורים והורה לו
באחד מהם פטור אומר רב שימי בר אשי
נעשה כמי שטענו רימון בקליפתו מתקין
לה רבינא רימון בלא קליפתו לא מונטר שמן
מונטר בלא קנקנים אלא הכא כמאי עסקין
דאמר ליה עשרה כדי שמן יש לי אצלך
ואמר ליה אודך שמן לא הו' דברים מעולם
קנקנים נמי חמשה אית לך וחמשה
לית לך אדמון אומר יש בלשון הזה
לשון קנקנים ומנו דקמשתבע אקנקנים
שחבטע נמי אשמך על ידי גלגול ורבנן
שהורה לו לא טענו: מתני' הפוסק מעות לחתנו ופשט לו את הרגל

כיסופא מי לית ליה. דקא מיכסיף מן המלוה ממיד. הלכך אי רבנן
היא דלמרי לענין חוב ליה ע"מ לפרוע ופרע חבירו כשכילו חייב
לשלו ובני מורד הנאה מחילה היא וחסרי כי ליה ע"מ שלא לפרוע
נמי מחילה היא ומחילה מחיל גביה ואסור אלל חטן היא וכן בחוב
העומד לפרוע בין בעמדם שלא לפרוע
לית ליה גביה מדי ולא מחילה היא
ואע"ג דלקליה מפרעון ומכיסופא:
מתני' נכסים מועטין. מפרש
בבבא בתרא' שאין כהן פרנסת שנים
עשר מדע לזכרים ולנקבות: הכנסו
יוגו והכנסים ישאלו על הפסחים.
תקנת חכמים היא: הפסדתי. בתמיה:
גב' מאי קאמר. אם כשכיל שאני
זכר הפסדתי משמע אם כשכיל שאני
זכר וכתי יפה הפסדתי ומהו יפוי
כמו: מתני' והורה לו בקנקנים.
רקיס בלא שמן: גב' בטוענו מדה.
לא חבטענו קנקנים אלל שמן
הפקדתי אללך ומאי כדי שמן דקמני
ממני' מדה מלא עשרה כדי שמן
דהוי ליה טענו חטים והורה לו
בשעורים: כדורך. בור שלמי
הכד: קנקנים לא טעין ליה. וכי
הורה לו בקנקנים לאו הודאה
היא: כדים מלאים. כדים ושמן
משמע: עשרה כדי שמן. ולא
אמר מלאים: יש בלשון ה"כ לשון
קנקנים. כיון דלא אמר ליה מלא
עשרה אין זה טוענו מדה אלל עשרה
כדים מלאים והוה ליה טענו חטים
ושעורים: אלל טעמא כו'. לשון קשיא
הוא לאחזקי למאן דאמר פטור
דדוקיא דמתני' כרב נחמן מדקמני
הטוען את חבריו כדי שמן ולא קמני
כדים מלאים שטען שמעיין מינה
דמשום דאין בלשון הזה לשון קנקנים
פטורי רבנן הא אם חבטעו שניהם חייב:
נעשה כמי שחבטעו רימון בקליפתו.
לא דמו כדים ושמן לחטים ושעורים
דכולי' חדא מילתא הוא וממין הטענה
הוא: שמן. בלא קנקנים מונטר
בבבא: אלל כהא כמאי עסקין כו'.
אלל לא תימא שטענו רימון אלל
ר' חייא מוקי למתמין כגון שהורה
במקצת קנקנים ומקלחטס כפר
דבקנקנים גופייהו איכא כפירה
והודאה ולי יש בלשון התעביה לשון
קנקנים מיחייב עלייהו שבעה
ושבעה דשמן דקא מחייב אדמון
משום גלגול היא דקסברי יש בלשון
התעביה לשון קנקנים: מתני' ה'
ופשט לו את הרגל. לשון ביון הוא
ואמר נושא שאינו חש לדכריו טול טיט
שעל גבי רגלי. בא ואני שמעתי מלה
אומי על ען ואין לי מה ליתן: גב'
במה

הבנות נוטות. מוסף
ויפדתו שישין עד החבול
או עד החבול לזכרין
מקום כמנות לזכרין
ג"כ מש"י וכו' לזכר זכר
בשביל שאני זכר
הפסדתי. תמיה. אלל לאו
הפסדתי וטעין יחד גב'
ש"י. מאי קאמר. מאי
יפוי כו' לזכר כמנות
מקום אחי יתיר מקנה.
דקאמר כשכיל שאני זכר
וחסוי גלגול הפסדתי וכו'
ע"י. מאן דעסיק
בתורה הוא דירית.
לומר מי שיש לו שני נשים
אחד עוסק בתורה ואחד
לינו עסקי. וכי חבטעו
כירושמי כשכיל שאני
טענו ש"י. וראוי לירש
בבכסים מרובין. שמי
יושב הכל חסילי הלאה חבטע
ואין לנקבה כי אם מוטים
ש"י. כדי שמן. כדים
מלאים שמן. והורה
בקנקנים. הכדים עלך
כדי בלא שמן ושעורין
כו'.

מוסף רש"י

הבנות נוטות. מוסף
ויפדתו שישין עד החבול
או עד החבול לזכרין
מקום כמנות לזכרין
ג"כ מש"י וכו' לזכר זכר
בשביל שאני זכר
הפסדתי. תמיה. אלל לאו
הפסדתי וטעין יחד גב'
ש"י. מאי קאמר. מאי
יפוי כו' לזכר כמנות
מקום אחי יתיר מקנה.
דקאמר כשכיל שאני זכר
וחסוי גלגול הפסדתי וכו'
ע"י. מאן דעסיק
בתורה הוא דירית.
לומר מי שיש לו שני נשים
אחד עוסק בתורה ואחד
לינו עסקי. וכי חבטעו
כירושמי כשכיל שאני
טענו ש"י. וראוי לירש
בבכסים מרובין. שמי
יושב הכל חסילי הלאה חבטע
ואין לנקבה כי אם מוטים
ש"י. כדי שמן. כדים
מלאים שמן. והורה
בקנקנים. הכדים עלך
כדי בלא שמן ושעורין
כו'.

תוספות ר"ד (המשך)

ותיבא אין הוראת רבא
הטענה אבר ר"ג רואה
אני את דברי אדמון שיש
טענו הטיין ושעורים והורה
לו בא' מיהן פ"י.
הוא טענו על השפן על
הקנקנים והוא הורה לו
על הקנקנים כדברי אבר
רב יהודה אבר שמואל
בטוענו מדה פ"י שטענו
לו עשרה כדי שמן שפן
שמן ולא קנקנים אי הכי
מיט דאדמון אלא הכי
רבא דכ"ה היבא דטענו
ואמר לו מלא עשרה כדי
שמן יש לי אצלך שמן
קטעו ליה קנקנים לא טען
לית וא' הורה לו בקנקנים
פטור עשרה כדים מלאים
שמן יש לי אצלך שמן
וקנקנים קמעין ליה וא'
הורה לו בקנקנים חייב
כי פליגי הכי דאמר לי
עשרה כדי שמן יש לי
אצלך אדמון סברי יש
בלשון הזה לשון קנקנים
והלכך כי הורה בקנקנים
בלישון הזה לישן קנקנים
חייב והוא טענו הטיין
ושעורין והורה לו באחד
מהן חייב כרב נחמן אומר
שמואל ואע"ג דפליגי עליה
כרב

הוא רבא דאמר ר' יוחנן ואמר טענו חטים ושעורין והורה לו באחד מהן פטור הוא רב פסא הווא בתרא סביא ליה כרב
נחמן והלכתא כותימה כדכתבין בפרק שבעת הדיינין: מתני' הפוסק מעות לחתנו ופשט לו את הרגל

הוא רבא דאמר ר' יוחנן ואמר טענו חטים ושעורין והורה לו באחד מהן פטור הוא רב פסא הווא בתרא סביא ליה כרב
נחמן והלכתא כותימה כדכתבין בפרק שבעת הדיינין: מתני' הפוסק מעות לחתנו ופשט לו את הרגל

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones